

Zitting 1980–1981 Nr. 130a

15 893

Wijziging van de Wet op de Ondernemingsraden (Medezeggenschap in kleine ondernemingen)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN¹

Vastgesteld 22 april 1981

1. Hoewel de leden van de C.D.A.-fractie op grond van hun opvattingen met betrekking tot medezeggenschap het onderhavige wetsontwerp in principe positief beoordeelden, plaatsten zij toch onder meer vraagtekens bij:

- de uniformiteit van de voorgestelde regeling in het licht van het zeer uiteenlopend karakter der sectoren (te verdelen in markt- en niet-marktsectoren);
- de wijze van invoering en het tijdstip waarop de invoering moet plaatsvinden;
- het in de praktijk functioneren van dit ontwerp, nadat het kracht van wet zal hebben verkregen;
- de ondersteuning van de betrokken werkgevers en werknemers;
- de gevolgen voor de werkgelegenheid (zie in dit verband de berichtgeving van het Koninklijk Nederlands Ondernemers Verbond in De Telegraaf dd. 14 april 1981, blzz. 1 en 23).

2. Vanuit hun opvattingen over samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid betreurden deze leden het dat de eigenaar-ondernemer-bestuurder van de kleine onderneming geen lid van de ondernemingsraad mag zijn.

Zij stelden de vraag of de Minister er op hoopt, dan wel er op rekt, dat in de praktijk het zwaartepunt van de in dit wetsontwerp geregelde medezeggenschap op de overlegvergadering zal liggen en in mindere mate op de ondernemingsraad. Dit klemt te meer nu informatie en ondersteuning vanuit het eigen bedrijf en vanuit de vakbonden aanzienlijk minder zal zijn dan bij de grotere ondernemingen. Immers, er zijn weinig specialisten in de kleine ondernemingen en de vakbonden konden tot nu toe niet veel meer doen dan reageren op signalen (het zogenaamde piepsysteem).

Het leek de leden van de C.D.A.-fractie onmogelijk de duizenden «ondernemingsraadjes» adequaat te scholen, te vormen en te ondersteunen. Gaarne vernamen zij de visie van de Minister op deze problematiek.

3. Aansluitend vroegen zij of het niet verstandiger zou zijn geweest de kleinere ondernemingen voorlopig door middel van het werkoverleg volgens de Wet ARBO op de nieuwe verantwoordelijkheden te laten inspelen.

¹ Samenstelling: Van Dalen (CDA), Franssen (CDA) (voorzitter), Kloos (PvdA), Versloot (PvdA), Van Tets (VVD), Vonhoff-Luijendijk (VVD), Trip (PPR), Glastra van Loon (D'66), IJmker (CPN), Meulemans (SGP), Van der Jagt (GPV), Vogt (PSP).

Deze leden stelden dat de onderhavige regeling – nadat zij tot wet is verheven – van toepassing zal zijn op een zeer veelkleurig mozaïek van werkverbanden. Bij hen was dan ook de vraag gerezen of die wet voldoende ruimte zal laten voor werkbare omstandigheden. Gaarne zouden zij ook in deze de zienswijze van de Minister vernemen.

4. Zowel het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (Plaats en toekomst van de Nederlandse industrie; mei 1980) als het door de Nederlandse Middenstandsbank in haar jaarverslag over 1980 gepubliceerde onderzoek over het midden- en kleinbedrijf stellen het belang van onze industrie en het belang van nieuwe initiatieven («startbedrijven») voor onze werkgelegenheid op de voorgrond.

Vreest de Minister niet – zo vroegen de aan het woord zijnde leden – dat het persoonlijk initiatief en het risico-nemen, mede door het nu ingebouwde beroepsrecht, nadelig zal worden beïnvloed?

Welke invoeringstermijnen staan de Minister voor ogen? Naar de mening van deze leden is te verwachten dat (ver) uiteenlopende ingangsdata voor bedrijven, instellingen en sectoren zullen ontstaan. Ziet de Minister daarin geen bezwaar?

5. Acht de Minister de bedrijfscommissie voldoende geëquipeerd om de omvangrijke taken binnen redelijke termijnen te kunnen vervullen?

6. Overigens waren de leden van de C.D.A.-fractie wel van oordeel dat het beleid, en in het bijzonder het financiële beleid, ook bij een aantal kleine ondernemers meer en beter aan de continuïteitseisen getoetst zou moeten worden. Dit mede in het belang van de werknemers; deze leveren immers een onmisbare bijdrage aan het ondernemen en worden bij calamiteiten zwaar getroffen.

Naar de mening van de aan het woord zijnde leden tonen vele van deze werknemers jammer genoeg vrij weinig belangstelling voor het beleid wanneer «het goed gaat», terwijl het omgekeerde het geval is, wanneer het dreigt «mis te lopen». Vooral tegen deze achtergrond beoordeelden de leden van de fractie van het C.D.A. – ondanks hun kritische kanttekeningen – het wetsontwerp positief in het vertrouwen dat de samenwerking en medeverantwoordelijkheid op een bij de zeer gedifferentieerde omstandigheden passende wijze gestalte zal krijgen.

7. De leden van de fractie van de P.v.d.A. merkten op dat kleine ondernemingen onderdeel kunnen uitmaken van grotere concerns. Werkgelegenheid, winstcapaciteit, investeringsmiddelen en dergelijke zijn in de betreffende kleine ondernemingen dikwijls afhankelijk van het door het concern of de holding gevoerde beleid.

Via de Centrale Ondernemingsraad worden – naast concernbelangen – ook belangen van kleinere ondernemingen afgewogen. Het beleid van deze Centrale Ondernemingsraad bepaalt – zo betoogden de aan het woord zijnde leden – de grenzen aan de speelruimte van ondernemingsraden van kleinere ondernemingen.

Deze leden stelden de vraag of de Minister niet bevreesd is, dat de inspraak van de ondernemingsraden van kleine ondernemingen in de eerste plaats wordt beperkt omdat een aantal taken aan de Centrale Ondernemingsraad toevallen en in de tweede plaats omdat de bevoegdheden die het onderhavige wetsontwerp toekent geringer zijn dan de bevoegdheden van ondernemingsraden in grotere bedrijven.

Of is de Minister van mening dat het voorliggende ontwerp wèl voldoende garanties biedt voor voldoende inspraak?

8. Voorts stelden deze leden de vraag of als consequentie van het toekennen van het beroepsrecht beperkingen in mogelijkheden ingetrokken hadden moeten worden, ten einde het beroepsrecht voldoende te laten functioneren.

9. De datum van inwerkingtreding van de wet is niet uniform, maar verschilt per bedrijfstak. De aan het woord zijnde leden vroegen of de Minister hierover enig nader inzicht kan verschaffen.

10. Kan hij in dit verband een overzicht geven van de achterstand en vertraging die bij de diverse bedrijfscommissies is ontstaan?

11. Om welke bedrijfstakken gaat het hier vooral en om hoeveel ondernemingen per bedrijfstak?

12. Kan de Minister een overzicht geven van de wijze waarop het werk is georganiseerd?

13. In hoeveel gevallen is het secretariaat van een bedrijfscommissie bij de werkgever gehuisvest en in hoeveel gevallen beschikt men over een eigen staf?

14. Kan een overzicht worden gegeven van het aantal malen dat de diverse bedrijfscommissies in bij voorbeeld het laatste jaar bijeen zijn geweest?

15. De aan het woord zijnde leden zouden graag de mening van de Minister vernemen over het idee om de administratie van de bedrijfscommissies te centraliseren.

16. Welke maatregelen denkt de Minister te treffen met betrekking tot de ontstane achterstand?

Welke middelen zijn voorhanden om een inhaalproces in gang te zetten?

17. De leden van de fracties van de V.V.D. en van de P.P.R. behielden zich het recht voor bij de openbare behandeling van het onderhavige wetsontwerp nader in te gaan op met dit ontwerp verband houdende onderwerpen.

De voorzitter van de commissie,
Franssen

De griffier voor dit verslag,
Sprey